

Arvoisa vastaanottaja,

Israelin kansainvälisen oikeuden vastainen miehitys on jatkunut palestiinalaisalueilla ja Golanin kukkuloilla yli 50 vuotta. Tänä aikana Israel on perustanut miehittämilleen alueille satoja laittomia siirtokuntia. Kansainvälinen yhteisö on tuominnut siirtokunnat kansainvälisen oikeuden vastaisina. Siirtokuntien perustaminen ja jatkuva laajentaminen on aiheuttanut vakavia ihmisoikeusloukkauksia alueella, ja ihmisoikeustilanne on viime vuoden aikana heikentynyt nopeasti.

Yritystoiminta siirtokunnissa mahdollistaa siirtokuntien ylläpitämisen ja laajentamisen, ja siihen on siksi kiinnitetty huomiota ihmisoikeuselinten toimesta. YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimisto on todennut, että ottaen huomioon yhteisymmärryksen siirtokuntien oikeudellisesta asemasta sekä niiden aiheuttamista systemaattisista haitallisista ihmisoikeusvaikutuksista on vaikeaa nähdä, että yritykset voisivat toimia siirtokunnissa kansainvälisen oikeuden ja YK-periaatteiden (UN Guiding Principles on Business and Human Rights) mukaisella tavalla. Ihmisoikeusvaltuutetun toimiston näkemys on vahvistettu myös ihmisoikeusneuvoston toimesta.

YK-periaatteet ovat kansainvälisesti sovittu vakiintunut standardi yritysten ihmisoikeusvastuusta ja sen noudattamisesta. Yritysten tulee sitoutua YK-periaatteisiin ja edellyttää YK-periaatteisiin sitoutumista myös kaupallisilta kumppaneiltaan.

YK-periaatteita viedään parhaillaan lainsäädäntöön Euroopan unionissa. Yritysvastuudirektiivi tulee edellyttämään yrityksiltä YK-periaatteisiin sisältyvää ihmisoikeuksia koskevaa huolellisuusvelvoitetta. Osana huolellisuusvelvoitetta direktiivi tulee sisältämään haitallisten ihmisoikeusvaikutusten tunnistamista, arvioimista, ehkäisemistä, lieventämistä ja pysäyttämistä koskevat velvoitteet. Kun mahdolliset haitalliset vaikutukset on tunnistettu ja tarvittaessa priorisoitu, yritysten on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet niiden ehkäisemiseksi. Mahdollisen priorisoinnin tulee perustua haitallisten vaikutusten vakavuuteen ja todennäköisyyteen.

Finnwatch tutki vuonna 2022 eläkeyhtiöiden sijoituksia siirtokuntiin ja löysi monelta toimijalta siirtokuntiin kytkettyneitä sijoituskohteita. Kannustamme siksi teitäkin selvittämään löytyykö sijoituskohteiltanne tällaisia yhteyksiä. Mikäli tällaisia yhteyksiä löytyisi, kehotamme teitä huomioimaan Israelin siirtokuntien oikeudellisen aseman ja ihmisoikeuselimien lausunnot siirtokunnissa tehtävän liiketoiminnan ongelmallisuudesta, sekä

- Ryhtymään aktiiviseen vuoropuheluun, joilla sijoituskohteidenne liiketoimintasuhteet Israelin laittomiin siirtokuntiin lopetetaan.
- Selvittämään, millaisia haitallisia ihmisoikeusvaikutuksia sijoituskohteenne ovat ennen vetäytymistään aiheuttaneet (*cause*) tai millaisten haitallisten vaikutusten syntymiseen ne ovat myötävaikuttaneet (*contribute*) ja korjaamaan ne tai osallistumaan niiden korjaamiseen.
- Ehkäisemään ja lieventämään liiketoimintasuhteisiin linkittyviä (*linked-to*) haitallisia ihmisoikeusvaikutuksia silloinkin kun sijoituskohteenne eivät ole myötävaikuttaneet niiden aiheutumiseen. Israelin siirtokuntia koskevassa tilanteessa kyse voi olla esimerkiksi kaupankäynnistä sellaisen alihankkijan kanssa, joka toimii myös siirtokunnissa.

- Mikäli vuoropuhelu Israelin siirtokunnissa toimivien yritysten kanssa ei johda toiminnasta vetäytymiseen, tulee tällaisista sijoituskohteista luopua.

Tämä kirje on saate yli 7 000 henkilön allekirjoittamalle vetoomukselle, joka kehottaa yrityksiä lopettamaan välittömästi liiketoiminnan Israelin laittomissa siirtokunnissa.

Ystävällisin terveisin,

Sonja Finér

toiminnanjohtaja

Finnwatch ry

